

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidieceșane, Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
și la expedițiunea de inserțiuni Haasenstein & Vogler in Viena, Praga, Budapesta etc. etc.
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refușă. — Articlii nepublicați nu se înapoiează.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Contele Andrássy s'a retras în ședința de joi a delegațiunei austriace propunerea privitoare la creditul suplimentar pentru ocupațiune pe anul 1878. Cu retragerea proiectului cestiunea, din care era pe aci să se desvölte o crisă acută constituțională, s'a amânat.

Lângă acésta înregistrăm numai decât rezultatul votărei asupra adresei, cunoscut în detaieri din numărul trecut. Majoritatea de 22 voturi încă nu este o învingere pentru guvern. Mai cu samă, dacă punem în cumpănă cum s'a câștigat și majoritatea acésta neînsemnată. Pe o parte dintre deputații Croați, cu mult necas, i-a înduplecat în momentele din urmă, să fie cel puțin pasivi dacă nu voiesc să voteze pentru. Clubul liberalilor a fost convocat la o înțelegere în sara următoare după votare. „P. Ll.”, care este un resunet fidel al gândirilor și părerilor din cercurile guvernamentali, ne spune în numărul său din urmă, că nici Tisza nu pöte fi mulțămît cu rezultatul obținut cu ocaziunea votărei. Un bărbat de caracterul lui Tisza, dice „P. Ll.”, trebuie să aibă o majoritate compactă și mai numărösă, dacă este ca să mai rămână la guvern și să reconstruiescă guvernul. Asta ar însemna într'alte împregiurări, că Tisza nu mai vrea să fie și mai departe ministru.

Francisc Pulsky, despre care făcuserăm amintire, că a vorbit despre apropierea între Magiari și Români. a căduț la alegerea din Segedin față cu un candidat din stânga extremă Bakay. Va să dică cuvintele lui despre apropiere între Magiari și Români, n'au găsit pământ bun. Cu toate aceste noi reproducem din amintita cuvântare unele pasage, ca să cunoșcă și cetitorii nostri cursul ideilor lui Fr. Pulsky. ... Acuirarea provinciilor slavice amărîță și naționalitatea noastră și legăturile ce susțin statul nostru. — Cechii se mișcă, pentru că simt, că în monar-

chie câștigă valöre o politică nemțască-ungurască-slavică, cărei ineteșesc căile și bărbatii de stat ai Ungariei. ... „Dunărea nu trece pe lângă Seraievo spre marea Egeică, ci prelungă Belgrad spre marea Négră; politica noastră esternă trebuie îndreptată, ca să înceteze antagonismul, care a înstrăinat de ani îndelungați națiunea magiară de cea română; ca România să afle sprigin în monarchia noastră; ca în Serbia influința noastră să alunge pe cea rusască. Scopul final al politiceii noastre să nu fie sinul dela Salonice, ci libertatea Dunărei, alianța cu puterile apusene și amicitia României.” Prin aneciunea Bosniei se schimbă fundamentul dualistic și va trebui să se facă o transacțiune nouă pe o basă nouă de drept public.

Cestiunea trecerii Românilor în Dobrogea s'a trăgănat mult, până a ajuns în stadiul ei de astăzi și a trecut prin fase serioșe. Rusia învețată cu nărav de când cu Basarabia, a cugețat, se vede, că și cu Dobrogea, tot așa are să mērgă. Organul ministeriului de esterne din România a vorbit mai înainte despre intențiunile rusesci cu Dobrogea. Acel organ reproduce după „Le Temps” nisce destăinuiri, cari revarsă lumină asupra cestiunei și pe care le reproducem și noi. Iatăle:

„Cabinetul Vieni și comitele Șuvaloff însuși punend pe public în confidența celor tratate la Pesta a început a descoperi din ele o parte destul de însemnată, fără îndoială, dar mai puțin interesantă de cât aceea, despre cari nu se destăinuise nimic. Noi cunoșteam numai generalități, din cele tratate de ambasadorul rus; sciam atât nu mai, că ne înfățișase pe Rusia hotărîtă, a secuta cu punctualitate tratatul de la Berlin, dacă toți semnarii avéu aceiași dorință; am puté să întvedem, chiar argumentele de cari s'a servit, pentru a dovedi până și celor mai neîncredători, dorința sinceră a Rusiei pentru conservarea păcii: finanțele ei împovărate, regimentele cam oboșite; în lăuntru o stare politică și socială care inspiră nelinisce. Tot deodată se scie, că comitele Șuvaloff avea să desbată cu

ministru austro-ungar și öre cari cestiuni de amēnunt, și ca de obicei, tocmai aceste cestiuni de amēnunt sînt cele mai demne de atențiune. O notă despre ființa căreia se scie, fără să i se cunoșcă însă și data, a fost presintată guvernului român, în același moment pe când contele Șuvaloff făcea declarațiunile înseninătöre, pe cari le cunoșcem. Prin acea notă, Rusia declară, că ea voesce a conserva pentru totdeauna, prin Dobrogea o cale militară. Acésta cale va fi sub observațiunea directă a Rusiei, prin mijlocirea unor postii în permanență.

Predarea definitivă a Dobrogei, nu se pöte îndeplini după Rusia, de cât atunci, când guvernul român ar ceda acestei dorințe a cabinetului din St. Petersburg, și ar semna în acésta privință o convențiune în regulă.

— Se vede numai îndată, ce ar însemna acésta. Dobrogea română n'ar mai esista: după ce s'a întins până la Dunăre, prin retrocedarea (?) Basarabiei, Rusia s'ar preocupa acum de comunicațiunea sa cu Bulgaria și fiind că linia mării nu i e de ajuns, ea ar cugeta firesce să tréca numai Dunărea. Dobrogea i-a servit ca să i se dea Basarabia; Basarabia i-ar puté servi să puie Dobrogea sub stăpânirea ei de fapt. Nu este greu de înțeles, că România a protestat în contra cererii adresată de Rusia, și că s'a grăbit a pune în cunoștință despre acésta pe cabinetul vienez. Faptul nou este, că contele Șuvaloff a tratat acésta la Viena; ar fi vorbit chiar de compensațiuni.

Acest proiect de convențiune ruso-română, a trebuit să displacă guvernului monarchiei, și depeșe corespondentului nostru pörtă semnul unui reviriment de impresiuni foarte semnificative...

Despre trecerea Românilor în Dobrogea și ocuparea acestei dăm unele amēnunte la alt loc.

Alegerea principelui Bulgariei se va face mâne, duminică. Candidați la tronul bulgar sînt: Ignatieff, Vasilșikoff și principii Reuss și Battenberg.

„Polit. Corr.” scrie, că Muktar merge într'o misiune specială la Atena spre a îndupleca pe Grecia, a renunța dela Ianina și Tricala și a în-

cheia cu Turcia alianță ofensivă și defensivă.

Rușii își întăresc toate pozițiunile ocupate din Turcia și Rumelia.

În Italia manifestările republicane, socialistice și junghierile primarilor sînt foarte dese. Arestările însă sînt și mai dese.

Parlamentul italian a înmanuat regelui o adresă. Cu ocaziunea acésta a șis regele, că atentatul asupra lui e neînsemnat față cu fărădelegile din Florența și Pisa; speră însă, că prin conclucarea guvernului și parlamentului pacea și ordinea vor fi susținute.

Dieta Ungariei.

Din cuvântările deputaților naționali Parteniu Cosma și Georgiu Pop, ținute în casa reprezentanților din Pesta la 25 Nov. a. c. cu ocaziunea desbaterilor asupra adresei la cuvântul de tron, estragem următoarele:

Part. Cosma: Ca să nu se pötă dice, că la cestiunea de pe tapet, carea pentru patria noastră face epocă, nici un deputat de naționalitatea română nu și-ar fi ridicat vocea, — oratorul și ține de datorință, a da fără nici o rezervă espresiune convingerei sale. Dacă ministru de esterne pre care-l privește acésta cestiune, în loc de a păstra în privința ocupațiunei secretul înaintea delegațiunilor, cari acum de 3 săptămâni sînt adunate, l'ar convinge despre fapta cea bună ce ar fi făcut'o cu acésta ocupațiune, și dacă de altă parte ministru-președinte ar potea primi acea aserțiune, că acésta politică se pöte privi ca inaugurarea unei politice contra slavismului, atunci oratorul nici un moment n'ar sta pe gânduri, de a vota pentru proiectul de adresă al comisiunei de 21. Convingerea oratorului însă este că, ocuparea Bosniei și Erțegovinei, carea se va sfērși cu anecșarea lor duce monarchia noastră în prăpastie.

FOIȚA.

Esposițiunea de la Paris.

I.

Din Mercurea prin Viena la Paris.

Impresiuni de voiaj. — Pe Valea Murășului. — Pe Pusta Ungariei. — Budapesta: arhitectura, insula Margaretei, fortăreța Budei. — Dealungul Dunărei. — Lângă aripele Carpaților. — Câmpul Marchei. — Viena: o cină românească, ceva istoric, bulevardele Ringului. — Reședința imperială, piața Schiller, Opera mare, piața Schwarzenberg, museul austriac, bisericile, suburbiul jidovesc, Belvedere Palatu Lichtenstein. (Urmare).

Deși acésta zidire e foarte vastă, nu face nici o impresiune favorabilă pentru că apare numai ca un conglomerat de case simple, vechi și înalte ce încungiuă câte-va curți seu piațe interne. — Cu atât mai interesatne sînt monumentele și tesaurii castelului. În piața lui Francisc vedem un monument colosal: statuă de bronz a lui Francisc I pe un pedestal treptat de granit poleit. Pe unghiurile

pedestalului se află 4 figuri alegorice de bronz: religiunea, pacea, dreptatea și eroismul, precum și reliefe: știința, artele, comerțul, meseria, agricultura, minele, întreținerea vitelor și rășboiul. Faciada principală a monumentului pörtă inscripțiunea: „Populis meis amorem meum”, iar pe fața din dos cetim: Imp. Francisco I, pio justo forti pacifico, patris patria, augusto parenti Ferdinando I Austriae Imp. 1846”. — În piața Iosefină vedem monumentul lui Iosif II, o frumoasă statuă de călărețu. — Unghiurile pedestalului de granit pörtă 16 medailone, înfățișând evenimente însemnate din viața acestui împărat, iar pe o față cetim: „Iosefo II Aug. qui saluti publico vixit non diu sed totus, Franciscus Rom. Austr. Imp. ex fratre nepos alteri parenti posuit 1806”. — Castelul curții conține o bibliotecă cu 300,000 tomuri și 20,000 manuscrite, un cabinet de naturalie, și monete și tesaurarul imperial. Cele mai interesante piese din tesaurul imperial sînt: insigniele de coronă din timpul lui Rudolf, juvaerele casei imperiale: in-

tre altele „Florentinul”, un diamant greu de 133 $\frac{1}{2}$ carate, coloriele și brașetele de brilate și de smaragde ale Mariei Theresiei etc.

Reintorcându-ne pe bulevard înaintăm pe Opernring și aci vedem în drépta piața lui Schiller cu un monument imponent: statuă de bronz a poetului pe un pedestal complicat de granit, ale cărui unghiuri pörtă patru figuri ședēnde: cele patru etăți omenești, iar fețele sale personifică: geniul, știința, filantropia și poesia. În fundul piaței se află academia de arte în stilul renașterei, cu ornamentica avută de Terracotta și cu figuri alegorice în fresco pe fundament aurit, iar ferestrele faciadei alternéză cu tot ațătea firide, în care vedem statue antice imitate în lut. Amicul nostru, dl N. Teclu profesor la acésta academiă ne-a făcut deosebită plăcere, a ne conduce prin despărțămintele acestui institut esemplar. Aula academiiei conține o mulțime de copie de sculpturi renumite antice și moderne, coridoarele sînt decorate cu artefacte diverse, galeria de icöne încă este a-

vătă, dar mai interesante sînt laborătoriile sculptorilor, unde profesori și discipuli sapă în pētră figurele ce zac înaintea lor ca modele în miniatură compuse din lut.

Tocma acum se sculptéză statuele destinate pentru casa sfatului.

Cel mai grandios edificiu de pe Opernring este Opera cea mare, o zidire pompösă după planul lui Vander Nüll, terminată la 1869. Faciada spre bulevard representă jos un vestibul, sus o logie deschisă cu picturi în fresco și cu 5 figuri de bronz: eroismul, drama, fantasia și amorul, iar pe postamentele logiei vedem în cornul drept și stâng câte un călăreț aripat de bronz: Pegasus. Am asistat și la o reprezentațiune în operă, și aci am avut ocaziune să admirăm nu numai cea mai sublimă musică clasică vocală și instrumentală, nu numai scöla perfectă a actorilor, decorațiunea pompösă și mașinaria magică a scenei, ci și splendörea în aur, și coloristica vivace din sala de spectatori, a cărei frumșeță este orbitöre. Cortina representă un tablou grandios:

